

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Fluántne species Angelorum ab eorum essentia. membrum 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

nequit speciem intelligibilem, esto intellectus agens adit, quin prius in phantasia efficiat phantasma: sed in Angelo non est phantasia: ergo Angelus accipere non potest species à rebus, esto vi polleat maxima ad intelligendum, prædiciturque sit intellectu agente.

Confr.

Eadem opinio confirmatur ex Augustino 2. super Genesim ad literam cap. 8. ubi docet, *res corporeas*, quas scriptura Genes. 1. & 2. docet à Deo sex illis diebus factas, prius à Deo esse productas in cognitione Angelorum, quam fuerint in semetipsis. Accedit illud Dionysij 7. cap. de diuinis nominibus, ubi

Secunda.

Angeli, inquit, non congregant diuinam cognitionem à rebus diuisibilibus, aut sensibilibus. Versio Petronij habet in hunc modum, *Quæ* (mentes scilicet) *non diuisiuis, aut diuisiuis, vel sensibus, vel rationibus suis diuinam scientiam comparant, neque alicuius societates, & quasi contagione cum his coherent, sed ab omni materia, multitudinèque, & admixtione soluta ac libera, mente sine materia, aequaliter ea, quæ in diuinis intelliguntur: eisque est mentis vis & actio, quam puritas, quam nihil admixtū nihilque inquinatū habet, illustrat, quæ eadem faciliè diuina sensu perspicit & contemplantur: partim quod partibus non constat, partim quod materia vacat, partim quod coniunctione diuina similitudinis ad diuinam, sapientiæque præstantiorem & mentem & rationem exprimitur, atque formatur.* Hæc Dionysius ibi.

MEMBRUM III.

Fluuntne species Angelorum ab eorum essentia.

CIRCÀ hanc opinionem D. Thomæ dubium est, in quo sensu species Angelis instanti, quo creati sunt infusæ, dicendæ sint illis naturales aut connaturales. An quia fluunt ab eorum natura & substantia, non fecus ac potentia, & proprietates, alio an potius aliquo modo.

Capreoli sententia.

Capreolus in 2. dist. 4. quæst. 2. ad argumentum Aureoli contra secundam conclusionem, quem nonnulli sequuntur, affirmat, dici priori modo naturales. Hæc tamen sententia non placet. Primò, quia incredibile videtur, inesse substantiæ Angeli tantam, ac talem vim, ut ab ea naturali quadam resu tantia emanent tot, ac tales species, absque alio peculiari Dei influxu. Secundò, quia tunc Angelus per suam substantiam, concurrentem in ratione speciei intelligibilis, cognoscere posset omnia alia à se, quod tamen D. Thomas art. præcedente negauit. Consecutio probatur, quoniam Angelus per suam substantiam potest se ipsum intelligere perfecte: quemadmodum autem intelligendo suam substantiam perfecte, eaque sola concurrente in modum speciei intelligibilis, potest in ipsamet intelligere omnes potentias, & proprietates naturales, quæ ab ea possunt emanare, quæque in ipso continentur eminenter, sic quoque intelligere poterit species omnes, quæ ab ipso simili modo emanant, quas eminenter continet, intuendo simul, quorum sint species, quandoquidem species nequit perfecte cognosci, quin id etiam cognoscatur cuius est species. Tertio, quia incredibile est, quod in vnoquoque Angelorum sint species, non solum omnium, quæ esse possunt per causas naturales, sed etiam possibilium diuina potentia: conueniendum ergo erit eos multarum rerum non habere species, quas Deus create poterit, quarum perfectio quædam imperfectiores erunt suprema earum, quas Deus creauit, & perfe-

Species Angelis infusæ non emanant ab eorum essentia.

ctiores infima creata: sin minus conueniendum esset vnumquemque Angelorum habere species repræsentantes, non solum res omnes, quæ per causas naturales esse possunt sed etiam diuina potentia factibiles modò tales sint, ut neque perfectione superent supremam, neque superentur ab infima eorum, quas Deus creauit, quod tamen, ut credo, neque D. Thomas, neque vllus scætorum illius concederet. Posito ergo, quòd Angeli multarum cuiusmodi rerum, quas Deus sua omnipotentia potest efficere non habeant species, progreditur vltimus tertium nostrum argumentum: quia nulla potest reddi ratio, cur à substantiis Angelorum naturali quadam resultantia emanent potius species intelligibiles naturarum, quas Deus de facto creauit, quam infinitarum aliarum, quas potuit creare, quæque neque superant perfectione supremam, neque superantur ab infima creatarum. Quare iuxta sententiam D. Thomæ dicendum est potius, species Angelorum non fluere ab eorum substantiis, sed Deum eas infundere, secundum ordinem suæ sapientiæ accomodatæ ad intelligendum in eo ordine rerum, in quo statuit illos creare: id quod sæpe inuit D. Thomas apertè dum eiusmodi species dicit infundi à Deo, imò absque vllò anigmate inferius q. 56. art. 2. ad quædam manifestum est, hanc esse illius sententiam, eamque asseruit Ferrariciensis 2. contra gentes cap. 98.

Dicendum est quemadmodum motus circularis naturalis est cælo, non quod à principio intrinseco tamquam ab efficiente procedat, sed quòd eorum potentiam habeat passiuam, in inclinationem naturalem ad eum motum, quem sibi tamquam debitum vendicat, & nihilominus necesse est, ut efficienter producat à principio extrinseco: sic quoque species Angelorum esse illis naturales, non quòd efficienter fluant ab eorum substantiis, sed quòd ad eas habeant potentiam passiuam inclinationemque naturalem quasi ad formas sibi debitas, ut suam propriam operationem in eo ordine rerum, in quo à diuina sapientia ac providentia conditæ sunt, exercere valeant, & nihilominus opus esse principio extrinseco efficiente, à quo eas accipiant, autore videlicet naturæ, à quo hæc, vel illæ infundantur, prout fuerit ordo rerum, in quo eas cõdere decreuerit. Sicut enim quamuis circularis motus naturalis sit cælo, at tamen quòd cæli moueantur in hanc, vel illam partem, nempe ab oriente in occidentem, aut ab occidente in orientem, & super polos mundi, aut super polos Zodiaci, contingit iuxta id quod postulat ordo rerum in hoc vniuerso, finisque ad quem cæli conditi sunt, ut in libris de cælo explicauimus: sic etiam quamuis naturale sit angelis habere species congenitas, à Deoque infusæ, attamen quòd illæ sint potius harum quam aliarum rerum pendet ab ordine rerum, in quo Deus collocare eos statuit.

Quo loco obseruandum Deus & natura non deficiat in necessariis ad operationem & effectus proprios cuiusque rei, sanè sicut infusio animæ rationalis in materiam vltimò depositam est naturalis, vsque aded ut si Deus eam tunc non infunderet, miraculum pararet, infusioque illa dicitur naturalis, quia quodammodo de bita materia eo modo disposita, eò quòd cū generas, quod eam disposuit, non possit vtiuis suis eam producere, ordo naturalis postulet, ut ab amore naturæ, qui in necessariis non deficit producat: sicut item concursus vniuersalis, quo Deus operatur cum omni causa secundæ, naturalis est, vsq; adeò ut miraculū sit quo-

Species ab angelis infusæ non emanant ab eorum substantiis.

Species ab angelis infusæ non emanant ab eorum substantiis.

ties Deus illum suspendit, ac denegat, eò quòd similiter sit quodammodò debitus ordini naturali rerum, quandoquidem causæ secundæ nihil sine eo possit operari, vel Angelo, vel animæ separatae, quæ imprimuntur, vel infusione specierum, esse naturalem: eò quòd sit illis quodammodò debita, ordoque ipse naturalis postulet, vt ab autore natura, qui in necessariis non deficit, eas per infusione accipiant, vt operationem sibi propriam, ad quam suapte natura ordinantur, naturaliter exercere valeant.

MEMBRUM IV.

Quid circa opinionem Scoti difficultatem pariat, & qua ratione defendi valeat.

IRCA duas opiniones explicatas proponam quid mihi difficultatem faciat, & quam ratione vnaqueque defendi valeat: aliorum verò erit eam eligere, quæ magis placuerit. Atque vt ab opinione Scoti ordiamur, facile arbitror posse illam defendi, quod attinet ad cognitionem, quam Angeli de rebus corporeis habent. Neque in ea video esse tot difficultates, quot delitescunt in opinione D. Thomæ. Vnde ad argumenta in contrarium responderi facile potest.

Opinio Scoti qua ratione defendi possit.

Ad primum pro D. Thomæ opinione respondetur.

Ad primū enim neganda erit similitudo, quoad id, ad quod adducitur. Ratio est, quoniam diuersa est ratio de potentia ad actum substantialem, qualis est materia prima corporum cælestium & inferiorum, & de potentia ad actum accidentarium, qualis est potentia intellectiua in Angelis & animabus comparatione specierum: de mente namque D. Thomæ, qui arbitrat materia cæli distinctam esse specie à materia horum inferiorum, eademque ratione materias cælorum specie inter se distinctorū, distinctas quoque esse specie inter se potentia ad actū substantialem in rebus corruptioni minime obnoxii, necessariò debet perpetuò esse omni ex parte completa per formam, qua informatur, ita videlicet vt non maneat in potentia ad aliam, alioquin res, quæ ex vita que coalescit, posset iuxta principia D. Thomæ corrumpi: in rebus verò corruptibilibus necessariò debet esse non omnino satisfacta, sed in potentia ad aliam formam, alioquin ea res nõ poterit corrumpi. At verò nullum est absurdum, si potentia ad actum accidentarium, qualis est intellectus in substantiis corruptionis incapibus, vt sunt animæ & Angeli, non sit prorsus completa per formam accidentariam, sed maneat in potentia ad aliam ac aliam suscipiendam, vt patet, quia substantiæ, quæ corrumpi nequeunt, in potentia sunt ad multas formas accidentarias. Ac sanè aperte constat argumentum non sumere medium necessarium, sed congruentiam dumtaxat quamdam, cur res eo modo sese habeat, quæ profectò nullam necessitatem inducit. Adde, licet species intelligibilis comparetur ad actum intelligendi tamquam actus primus ad secundum, ad intellectum tamen comparari tamquam actū secundum cum primo: tam autem in animabus, quam in Angelis, intellectus, qui est actus prior speciebus intelligibilibus, est innatus & connaturalis eorum substantiis: non est autem necesse, vt quicquid in Angelis rationem habet actus primi comparatione alterius, sit illis quid innatum & connaturale, vt de ipso actu intelligendi Angelorum comparatione verbi, quod per eum producit, & compa-

A ratione habituum, qui eo etiã producuntur, est manifestum.

Ad secundum dicendum est, animas vniri quidem corporibus vt per corpora, sensulque in corpore residentes accipiant species à rebus, eò quòd in animabus intellectus agens non sit tantæ virtutis, vt possit eas haurire immediatè ex rebus ipsis materialibus, aut ex speciebus, quas res materiales in medium producunt, eaque de causâ necesse sit eas deputari magis, ac magis ministerio virtutum sentientium, tam internarum, quam externarum, quo proportionatè reddantur, vt auxiliatore intellectu agente animæ, producant species intelligibiles in intellectum possibilem. At verò in Angelis tantam esse, tamque perfectam vim intellectus agentis, vt possit eas immediatè ex rebus ipsis materialibus educere, aut certè ex speciebus, quas res materiales in medium effundunt. Fortè etiam substantiæ producunt species in medio improporionatè sensibus omnibus: ex eis verò Angelus per suum intellectum agentem producere poterit species proprias substantiarum in suum intellectum possibilem, quod tamen nos non possumus. Tanta præterea vis est intellectus possibilis in Angelo, vt ex speciebus accidentium penetrare statim possit naturas substantiarum naturalium, affectionesque earum.

Ad secundū.

Ad tertium negandum est, vim superiorem, longèque altiozem, ac potentiozem, non posse transire ab extremo ad extremum nisi per medium, hoc est, non posse producere effectum superiorem nisi per effectum medium, qui necessarius sit, vt vis inferior effectum superiorem producat. Quare licet, vt species intelligibilis rei materialis à nostro intellectu agente in intellectum possibilem producat, necessarium sit rem illam materialem habere prius esse in phantasia, vt intellectus noster agens coniunctus cum illo producat speciem in intellectum possibilem, vt tamen intellectus agens angeli eam in intellectum suum possibilem valeat producere, id nequaquam est necessarium, sed poterit eam producere concurrente immediatè, aut cum re ipsa materiali sensibili, aut certè cum specie, quam res materialis per medium diffundit. Potesse id confirmari exemplo Dei optimi maximi, qui, quòd potentiam superiorem omnibus creatis habeat, potest producere speciem, aut effectum spiritualem in angelo, aut anima separata, concurrente immediatè cum re materiali, quo pacto arbitramur ignem inferni immediatè agere in dæmones, & animas damnatorum, eosque cruciare, Deo adiuvante & cooperante simul cum eo igne ad eum effectum, qui non, nisi mediantibus sensibus internis & externis, poterat naturaliter produci.

Ad tertium.

Ad testimonium Augustini dicendum est, non loqui de cognitione naturali angelorum, sed de supernaturali à Deo angelis beatis infusa, vt satis se ipsum explicat Augustinus, illoque eodè capite negat dæmones habuisse illam cognitionem. Quo eodem modo respondendum est ad testimonium Dionysij, loqui videlicet de cognitione per reuolutionem angelis beatis à Deo factam. Cùm verò Scotus non neget in angelis scientiam & species rerum vniuersalium à Deo illis à principio suæ productionis, sicut & primis parentibus, infusas, quin potius eas, vt membro i. dictum est, affirmet, nec neget omnibus dona alia supernaturalia, iis etiã qui peccauerunt, tuæ collata, sanè testimonia, quæ innuunt scientiam, & alia dona supernaturalia collata fuisse angelis à principio suæ creationis, nihil

Ad primam confirmat.

Ad secundam.